2)

Übersetzung

Nagykanizsa, 4.3.197o

Frau József BORS geb.Rozália SINGER
Nagykanizsa, Zrinyi Miklós u.45.

Allgemeine Wertverkehrsbank

Budapest

Bezugnehmend auf Ihre an mich gestellten Fragen teile ich Ihnen in Bezug auf die in Auschwitz entzogenen Wertsachen folgendes mit:

Ich wurde mit meiner Mutter und Schwester zusammen Ende April 1944 aus Nagykanizsa nach Auschwitz verschleppt. Sie kamen dort beide um, nur ich allein kehrte zurück. Es gelang uns die mit uns genommennen Familienjuwelen während des ganzen Weges zu bewahren, bei unserer Ankunft wurde uns aber alles weggenommen. Meine Häftlingsnummer war: 8o898.

In Auschwitz wurde ich mit vielen meiner Mithäftlinge am Arbeitsplatz "Kanada" beschäftigt. Wir haben die den Deportierten entzogenen Pakete und sonstigen Sachen sortiert.

Ich erinnere mich noch daran, dass ich eigenhändig aus den Kleidungen ungarischer Deportierter Juwelen, Wertsachen und Napoleon-Goldmünzen herausnehmen musste. Hier möchte ich erwähnen, dass ich im Juni und Juli am sog."Breschinka" gearbeitet habe. Dies war der Platz, wo der Zug mit den Deportierten einfuhr. Hier war ein separates Ausladegleis. Auf dieser Fläche waren - wenn ich mich recht erinnere - drei oder vier Krematorien und ein freier Verbrennungsort, wo Tag und Nacht Betrieb war. Es gehörte zu meinen persönlichen Erlebnissen, dass ich auch bei der Sortierung der Sachen des zweiten Transportes aus Nagykanizsa teilnahm, wo ich auch die Wertsachen meiner Mutter gefunden habe. Aus der Tasche der Strickjacke meiner Mutter habe ich die kleinen Socken meines 4-jährigen Schwesterchens herausgezogen und fiel in Ohnmacht. Als ich zum Bewusstsein kam, haben die mit mir zusammen arbeitenden Kanizsaer schon festgestellt, dass es sich hier um die Sachen unserer Angehörigen handelt. Wir haben die Diplome unserer bekannten Aerzte und übermässig viele Juwelen und Familienbilder gefunden. Von den Bildern haben wir viele ins Lager geschmuggelt, wo wir sie den Angehörigen übergaben.

./.

Aus den Schriften haben wir festgestellt, dass es sich um Juwelen und Einlagebücher ungarischer Herkunft handelte. Hierbei möchte ich bemerken, dass ich am 2.Mai in Auschwitz ankam und drei Wochen darauf der zweite Transport aus Kanizsa einlangte. Danach kamen schon Tag und Nacht die Opfer von den ungarischen Gebieten. Ich habe auch solche Züge gesehen, welche die Aufschrift "Geschenk der Ungarn für die deutschen Bombengeschädigten" trugen. Ich weiss nicht, was in diesen Zügen verladen war.

Ich habe den SS eigenhändig die Werte abgegeben, welche wir von den Pastabüchsen, Tuben und Dosen vorausgerösteter Einbrenne herausgeholt haben. Diese Wertsachen waren in grosse Haufen getürmt und wurden zweimal abgegeben, weil die Arbeit in zwei Schichten vor sich ging. Eines meiner eigenen Erlebnisse ist, dass wir aus der Prothese eines einheimischen Kriegsinvaliden Schriften und Juwelen herausnahmen.

Es wurde der Vater aus einer auch heute noch hier lebenden Familie nach Auschwitz verschleppt und seine zu Hause gebliebenen, aus Mischehe stammenden Kinder erzählten, dass sie alle Juwelen der Familie ihrem Vater gegeben haben, damit er sich wo immer helfen könne. Die zu Hause gebliebenen Angehörigen sind ohne allem geblieben.

Frau József BORS m.p.

Für die Richtigkeit der Übersetzung

ALLGEMEINE WERTVERKEHRS BANK
AKTIENGESELLSCHAFT

Nkanizsa,197o.III.4.

Bors Józsefné sz.Singer Rozália
Nkanizsa,Zrinyi Miklós u. 45.

Általános Értékforgalmi Bank

Budapest

Hivatkozva hozzám intézett kérdésükre, a magyar üldözöttektől Auschwitzban elvett értéktárgyakra vonatkozó kérdésükre közlöm Önökkel az alábbiakat:

Engem anyámmal és nővéremmel együtt 1944. április végén hurcoltak el Nagykanizsáról Auschwitzba. Ők ott mindketten elpusztultak, egyedül én tértam haza. A magunkkal vitt családi ékszereket egész úton sikerült megőriznünk, de megérkezésünkkor mindent elvettek tőlünk. Häftlingszámom: 8o898 volt.

Én Auschwitzban sok fogolytársammal együtt a Kanada elnevezésü munkahelyen dolgoztam. A deportáltaktól elvett csomagokat és egyéb holmikat szortiroztuk.

Van olyan élményem, amely szerint sajátkezüleg vettem ki magyar deportáltak ruhájából az ékszereket, értéktárgyakat, Napoleon érmét. Itt megjegyezni kivánom, hogy június és júliusban az u.n. Brezsinkán dolgoztam. Ez a hely volt, ahova a deportáltak vonatja érkezett. Itt külön iparvágány és kirakodó volt. Ezen a területen, ha jól emlékszem,három vagy négy krematórium volt és egy szabad égető, ahol éjjel-nappal folyt az égetés. Személyes élményem volt, hogy a nagykanizsai második transzport holmijait is mi szortiroztuk, ahol Édesanyám értékeit is megtaláltam. Édesanyám kötöttkabátja zsebében a 4 éves hugom kis zokniját kivettem és ájultan terültem el, mikor magamhoz tértem már a velem együtt dolgozó Kanizsaiak megállapitották, hogy itt a mi hozzátartozóink holmijai vannak. Ismert orvosaink diplomáit és rengeteg ékszert és családi képet találtunk meg. A képekből sokat beloptunk a lágerba, ahol a hozzátartozóknak odaadtuk.

Aziratokb-l állapitottuk meg, hogy magyar ékszerek és betétkönyvek voltak. Itt megjegyezni kivánom, hogy én május másodikán érkeztem Auschwitzba és rá három hétre érkezett a második transzport Kanizsáról. Aztán már éjjel-nappal jöttek a magyar területekről az áldozatok. Láttam olyan szerelvényt, amelyre az volt irva "Magyarok ajándéka a német bombázóknak".
Ezekben a szerelvényekben [illegible] mi volt.

Saját kezemmel gyüjtöttem össze és adtam le az SS-nek az értékeket, amelyeket összeszedtünk a pasztásdobozokból, tubusokból, sőt elkészitett rántásos dobozokból szedtünk ki.Ezek az értéktárgyak nagy halomba voltak rakva és kétszer lettek leadva,mivel két müszakban volt a munka. Egyik saját élményem, mikor egy hazai hadirokkant embernek a mülábából vettük ki az iratokat és az ékszereket.

Egy ma is itt élő család vegyesházas apját vitték Auschwitzba, és az itthon maradt gyerekei elmesélték, hogy apjuknak adták az egész család ékszereit, hogy bárhova viszik is tudjon magán segiteni. Az itthon maradt hozzátartozóknak nem maradt semmijük.

Bors Józsefné

Bors Józsefné